

راهنمای دفاع مالیاتی در مورد هزینه‌های غیرقابل قبول و استهلاك مراجع مالیاتی

چالش بزرگ هزینه‌های برگشتی در حسابرسی مالیاتی

سود مشمول مالیات هر واحد اقتصادی، حاصل تفریق هزینه‌های ابرازی از درآمدهای ناخالص است. از این رو، ممیزین مالیاتی در زمان رسیدگی، تمرکز ویژه‌ای بر روی هزینه‌های ثبت‌شده در دفاتر دارند تا با یافتن بهانه‌های قانونی، آن‌ها را غیرقابل قبول تلقی کرده و به سود شرکت اضافه کنند. برگشت دادن هزینه‌ها نه تنها مالیات بر عملکرد را به شدت افزایش می‌دهد، بلکه جرایم سنگینی را نیز به همراه دارد.

یکی دیگر از بخش‌های پرچالش، موضوع استهلاك دارایی‌های ثابت و رعایت جدول استهلاكات موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم است. بر اساس تجربیات دادرسی درج‌شده در **کتاب ایستگاه پایانی لایحه نویسی مالیاتی**، بسیاری از این هزینه‌ها با ارائه لایحه‌ای مستدل و تکیه بر اصول حسابداری، قابل دفاع و بازگشت به سبد هزینه‌های قابل قبول هستند. در این مقاله به تشریح استراتژی‌های دفاعی در مواجهه با برگشت هزینه‌ها و استهلاكات می‌پردازیم.

۱. تبیین چارچوب قانونی: مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم

بنیاد دفاع شما در خصوص هزینه‌ها، تسلط بر مواد ۱۴۷ و ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم (ق.م.م) است. شما باید این دو ماده را به عنوان قانون اساسی لایحه خود در نظر بگیرید:

- **ماده ۱۴۷:** اصول کلی هزینه‌های قابل قبول را بیان می‌کند. طبق این ماده، هزینه‌هایی قابل قبول هستند که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرأً مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوطه با رعایت حد نصاب‌های مقرر باشد.
- **ماده ۱۴۸:** این ماده در ۲۷ بند، مصادیق تفصیلی هزینه‌های قابل قبول (مانند حقوق، اجاره، سوخت، بیمه و...) را احصا کرده است.

در لایحه دفاعیه خود، هرگاه ممیز هزینه‌ای را برگشت داد، ابتدا باید بررسی کنید که هزینه شما با کدامیک از بندهای ماده ۱۴۸ انطباق دارد. نشان دادن این انطباق، اولین گام در اقناع مراجع مالیاتی است.

۲. دفاع از استهلاکات بر اساس ماده ۱۴۹ و جدول استهلاکات

محاسبه استهلاک دارایی‌ها فرمول و مقررات خاص خود را دارد. ممیزین اغلب به دلیل عدم تطابق نرخ‌ها و روش‌های محاسباتی شرکت با جدول استهلاکات مالیاتی، بخشی از هزینه استهلاک را برگشت می‌دهند. برای دفاع در این بخش:

- **تعیین دقیق تاریخ بهره‌برداری:** اثبات کنید که استهلاک دارایی از تاریخ بهره‌برداری محاسبه شده است، نه تاریخ خرید. این کار با کمک مستندات انبار و قبوض تحویل که در **دوره حسابداری پیشرفته** آموزش داده می‌شود، میسر است.
- **رعایت روش‌های قانونی:** نشان دهید که از روش‌های استهلاک پذیرفته شده در قانون (نزولی یا خط مستقیم) طبق جدول رسمی استفاده کرده‌اید.
- **استهلاک دارایی‌های بلااستفاده:** در لایحه دفاعیه توضیح دهید که دارایی‌های موقتاً بلااستفاده نیز طبق قانون مستحق محاسبه نصف استهلاک دوره هستند.

۳. تکنیک‌های طلایی دفاع از هزینه‌های غیرقابل قبول

هنگامی که با برگشت هزینه‌هایی مانند هزینه سفر، تبلیغات، ضایعات تولید یا مطالبات مشکوک‌الوصول مواجه می‌شوید، از استراتژی‌های زیر استفاده کنید:

الف) دفاع از هزینه‌های تبلیغات و بازاریابی

ممیزین معمولاً هزینه‌های تبلیغاتی بزرگ را به بهانه عدم ارتباط مستقیم با دوره جاری یا عدم ارائه مدارک کافی برگشت می‌دهند. در لایحه خود با استناد به قراردادهای رسمی تبلیغاتی، فاکتورهای تایید شده در **سامانه مؤدیان** و گزارش اثربخشی کمپین‌ها، ارتباط مستقیم این هزینه‌ها با توسعه فروش و تحصیل درآمد را اثبات کنید.

ب) دفاع از هزینه‌های ضایعات تولید

هزینه ضایعات عادی تولید بخشی از بهای تمام شده کالا است. شما باید با ارائه گزارش‌های فنی تولید، مستندات انبارگردانی و محاسبات دقیقی که در **دوره بهای تمام شده** فرا می‌گیرید، به ممیز ثابت کنید که این ضایعات در حد متعارف صنعت بوده و غیرعادی نیستند.

ج) دفاع از مطالبات مشکوک‌الوصول

برای پذیرش این هزینه، باید اثبات کنید که اقدامات قانونی برای وصول طلب (مانند اظهارنامه قضایی یا دادخواست) انجام شده اما به نتیجه نرسیده است. صرف گذشت زمان، مجوزی برای ثبت هزینه مطالبات سوخت شده نیست.

۴. مستندسازی قوی؛ برگ برنده در دست حسابدار

دادگاه‌های مالیاتی بر پایه اسناد و مدارک تصمیم‌گیری می‌کنند، نه ادعاها. برای هر هزینه‌ای که ثبت می‌کنید، باید زنجیره‌ای از اسناد (Audit Trail) وجود داشته باشد. به عنوان مثال، برای هزینه مأموریت پرسنل، تنها داشتن فیش واریزی کافی نیست؛ شما باید حکم مأموریت، بلیط رفت و برگشت، صورت‌حساب هتل و گزارش کار مأمور را ضمیمه سند کنید. اصول بایگانی، پیوست‌کردن و کدگذاری مستندات به طوری که برای ممیز و اعضای هیئت کاملاً شفاف باشد، در کنار مفاهیم **چهارچوب تهیه صورت‌های مالی**، پایه‌گذار یک دفاع موفق است.

۵. استفاده از اکسل در تحلیل و اثبات هزینه‌ها

در جلسات دادرسی، ارائه یک پوشه آشفته از فاکتورها نتیجه‌ای جز شکست ندارد. بر اساس آموزش‌های **کتاب ترفندهای اکسل**، شما باید یک جدول خلاصه هزینه در اکسل تهیه کنید که در آن

برای هر هزینه، تاریخ، شماره سند، کد اقتصادی فروشنده، مبلغ و وضعیت ثبت در سامانه مؤدیان مشخص شده باشد.

تسلط بر ابزارهای گزارش‌گیری اکسل که در دوره اکسل در حسابداری تدریس می‌شود، به شما کمک می‌کند تا در کوتاه‌ترین زمان، مغایرت‌های مد نظر ممیز را تحلیل کرده و اثبات کنید که هزینه‌ها تکراری یا صوری نبوده‌اند.

۶. نگارش ساختار لایحه دفاعیه برای برگشت هزینه‌ها

یک لایحه استاندارد برای دفاع از هزینه‌ها شامل بخش‌های زیر است:

۱. **مقدمه:** مشخصات پرونده و اعلام اعتراض به برگشت هزینه‌ها.
 ۲. **دفاع شکلی:** بررسی اینکه آیا ممیز در برگشت هزینه‌ها مقررات رسیدگی را رعایت کرده است یا خیر.
 ۳. **دفاع ماهوی (تفکیکی):** بررسی تک‌تک اقلام برگشتی با ذکر بندهای ماده ۱۴۸ ق.م.م و ارائه دلایل توجیهی.
 ۴. **پیوست‌ها:** ارجاع به برگه‌های تاییدیه سامانه مودیان، فیش‌های واریزی و صورت‌های مالی اساسی که در دوره تهیه صورت‌های مالی اساسی تهیه کرده‌اید.
- برای تسهیل این امر، نمونه‌های آماده لوایح دفاعی در کتاب **لایحه نویسی مالیاتی** به عنوان منبعی مطمئن در دسترس شماست.

نتیجه‌گیری

اگرچه دادرسی مالیاتی و لایحه‌نویسی ابزارهای قدرتمندی برای احقاق حق مودیان هستند، اما بهترین راه، رعایت اصول استاندارد حسابداری در زمان ثبت رویدادها است. آموزش صحیح کارکنان مالی در حوزه **حسابداری مقدماتی** و به‌کارگیری صحیح قوانین کارپوشه از بروز این مشکلات جلوگیری می‌کند.

ما در گروه آموزشی **نخبه حساب** با ارائه دوره‌های تخصصی دادرسی، مالیات و حسابداری، تلاش می‌کنیم تا دانش کاربردی لازم برای دفاع از منافع قانونی بنگاه‌های اقتصادی را به شما حسابداران و مدیران مالی عزیز منتقل کنیم تا همواره با دست پر در مراجع مالیاتی حضور یابید.

سؤالات متداول

۱. آیا هزینه‌های فاقد فاکتور رسمی (مانند خریدهای جزئی) قطعاً برگشت می‌خورند؟

خیر، هزینه‌های جزئی و متعارف که مستند به مدارک داخلی شرکت (مانند رسید انبار یا فیش بانکی) باشند و ماهیت آن‌ها با فعالیت شرکت مرتبط باشد، طبق ماده ۱۴۷ در حد متعارف قابل قبول هستند؛ اما برای مبالغ کلان، داشتن فاکتور رسمی الزامی است.

۲. اگر روش استهلاك را در دفاتر تغییر دهیم، آیا مورد پذیرش مالیاتی قرار می‌گیرد؟

تغییر روش استهلاك باید طبق استانداردهای حسابداری و با افشای مناسب در یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی انجام شود. همچنین تغییر روش نباید با مقررات جدول استهلاكات ماده ۱۴۹ ق.م.م مغایرت داشته باشد، در غیر این صورت مابه‌التفاوت برگشت داده می‌شود.

۳. آیا هزینه حقوق شرکا یا مدیران در شرکت‌های با مسئولیت محدود قابل قبول است؟

حقوق پرداختی به شرکا یا مدیران در صورتی که در قبال انجام کار واقعی باشد و لیست حقوق و بیمه آن‌ها ارسال شده باشد، به عنوان هزینه قابل قبول پذیرفته می‌شود. جزئیات بیشتر در **کتاب ایستگاه پایانی حقوق و دستمزد** تشریح شده است.

۴. چطور می‌توان هزینه سود و کارمزد وام‌های بانکی را دفاع کرد؟

برای پذیرش هزینه کارمزد تسهیلات، باید اثبات کنید که وام دریافتی منحصراً برای مصارف جاری و خرید دارایی‌های در جهت فعالیت شرکت استفاده شده است. ارائه قرارداد تسهیلات و پرینت حساب بانکی واریز وام برای دفاع الزامی است.